

כנגד ארבעה בנים דיברה תורה

1. דברים פרק ו:

(כ) כי ישאלך בנך מחר לאמר מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם: (כא) ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' ממצרים בגד חזקה: (כב) ויתן ה' אותת ומפתים גדלים ורעים במצרים בפרעה ובכל ביתו לעינינו: (כג) ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו: (כד) ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה ליראה את ה' אלהינו לטוב לנו כל הימים לחייתנו כהיום הזה: (כה) וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלהינו כאשר צונו:

2. שמות פרק יב:

(כה) והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן ה' לכם כאשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת: (כו) והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם: (כז) ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל...

3. שמות פרק יג:

(יא) והיה כי יבאך ה' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך: (יב) והעברת כל פטר רחם לה' וכל פטר שגד בהמה אשר יהיה לך הזכרים לה': (יג) וכל פטר חמר תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם בבניך תפדה: (יד) והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים: (טו) והיה כי תקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים מבכור אדם ועד בכור בהמה על כן אני זבח לה' כל פטר רחם הזכרים וכל בכור בני אפדה:

4. שמות פרק יד:

(ה) והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבוי אשר נשבע לאבתיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את העבדה הזאת בחדש הזה: (ו) שבעת ימים תאכל מצת וביום השביעי חג לה': (ז) מצות יאכל את שבעת הימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל גבלך: (ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים:

5. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרק יג ד"ה ח) והגדת לבנך:

כנגד ארבעה בנים דברה תורה, אחד חכם, אחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול: לכל אחד ואחד נתנה תורה דרך להשיב כפי ענינו, שהרי העולם נברא בארבע מדות של בני אדם, אחד רשע, ואחד חכם, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול, וכל אחד ואחד נדרש בענינו.

6. הגדה של פסח:

חכם מה הוא אומר: 'מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם', אף אתה אמור לו כהלכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

רשע מה הוא אומר: 'מה העבודה הזאת לכם', לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר, אף אתה הקהה את שניו ואמור לו 'בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים', לי ולא לו, אילו היה שם לא היה נגאל.

תם מה הוא אומר: 'מה זאת', ואמרת אליו 'בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים'.

ושאינו יודע לשאל את פתח לו, שנאמר 'והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים'.

7. מכילתא דרבי ישמעאל כ"י אוקספורד מסכתא דפסחא פרשה יח (=ילק"ש פרשת בא רמז תכה):
נמצאת אומר ארבעה בנים הם: אחד חכם ואחד טפש ואחד רשע ואחד שאינו יודע לשאול.
חכם מה הוא אומר: מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אותנו? אף אתה פתח לו
בהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.
טפש מה הוא אומר: מה זאת? ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים.
רשע מה הוא אומר: מה העבודה הזאת לכם? לכם ולא לי ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל וכפר בעיקר
אף אתה הקהה את שיניו ואמור לו 'בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים' (שמות יג ח) לי ולא לך אלו
היית שם לא היית נגאל.
ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנא' והגדת לבנך ביום ההוא וגו'.

8. תלמוד ירושלמי מסכת פסחים פרק י הלכה ד:
תני ר' חייה כנגד ארבע בני' דיברה תור' בן חכם בן רשע בן טיפש בן שאינו יודע לשאול.
בן חכם מהו אומ': מה העדות והחוקים והמשפטי' אשר צוה יי' אלהינו אותנו? אף אתה אמור לו בחזק
יד הוציאנו יי' ממצרים מבית עבדים.
בן רשע מהו אומר: מה העבודה הזאת לכם מה הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה ושנה? מכין
שהוציא את עצמו מן הכלל אף אתה אמור לו בעבור זה עשה יי' לי - לי עשה, לאותו האיש לא עשה,
אילו היה אותו האיש במצרים לא היה ראוי להיגאל משם לעולם.
טיפש מהו אומר: מה זאת? אף את למדו הילכות הפסח שאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, שלא יהא
עומד מחבורה זו ונכנס לחבורה אחרת.
בן שאינו יודע לשאול את פתח לו תחילה.

9. יהושע פרק ה, י-ב:
(י) וַיִּחַנו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלְגָל וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב בְּעַרְבוֹת וְיִחוּ: (יא) וַיֹּאכְלוּ
מִעֶבֶר הָאָרֶץ מִמִּחְרַת הַפֶּסַח מִצּוֹת וְקִלְוֵי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה: (יב) וַיֵּשְׁבֹת הַמֶּן מִמִּחְרַת בְּאֶקְלָם מִעֶבֶר הָאָרֶץ
וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאֹת אֶרֶץ כְּנָעַן בְּשָׁנָה הַהִיא:

10. מלכים ב פרק כג, כא-כד:
(כא) וַיֵּצֵאוּ הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הָעָם לֵאמֹר עֲשׂוּ פֶסַח לַה' אֱלֹהֵיכֶם כְּכַתּוּב עַל סֵפֶר הַבְּרִית הַזֶּה: (כב) כִּי לֹא נִעֲשֶׂה
כַּפֶּסַח הַזֶּה מִיָּמֵי הַשְּׁפֹטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת יִשְׂרָאֵל וְכָל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי הַיּוּדָה: (כג) כִּי אִם בְּשִׁמְנֵה
עֲשֶׂרָה שָׁנָה לְמַלְךְ יֵאשִׁיהוּ נִעֲשֶׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַה' בִּירוּשָׁלַם: (כד) וְגַם אֶת הָאֲבוֹת וְאֶת הַיְדֻעָנִים וְאֶת
הַתְּרַפִּים וְאֶת הַגִּלְלִים וְאֶת כָּל הַשִּׁקְצִים אֲשֶׁר נִרְאוּ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם בְּעַר יֵאשִׁיהוּ לְמַעַן הַקִּים אֶת
דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַקְּתוּבִים עַל הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא חֶלְקִיָהוּ הַכֹּהֵן בֵּית ה':

11. דברי הימים ב פרק ל, א-טז:
(א) וַיִּשְׁלַח יְחִזְקִיָהוּ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה וְגַם אֲגָרוֹת כְּתַב עַל אַפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה לְבוֹא לְבֵית ה' בִּירוּשָׁלַם
לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: (ב) וַיּוֹעֵץ הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו וְכָל הַקְּהֵל בִּירוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי: (ג)
כִּי לֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת בְּעַת הַהִיא כִּי הִכְהִנּוּם לֹא הִתְקַדְּשׁוּ לְמַדְי וְהָעָם לֹא נֶאֱסַפוּ לִירוּשָׁלַם... (יד) וַיִּקְמוּ
וַיִּסִּירוּ אֶת הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וְאֶת כָּל הַמִּקְטָרוֹת הַסִּירוּ וַיִּשְׁלִיכוּ לְנַחַל קְדְרוֹן: (טו) וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח
בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וְהַפְּהָנִים וְהַלְוִיִּם נִקְלְמוּ וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיָּבִיאוּ עֹלוֹת בֵּית ה':

12. ירמיהו פרק לא, כח-ל:
(כח) בְּיָמֵים הָהֵם לֹא יֵאמְרוּ עוֹד אֲבוֹת אֲכָלוּ בֶסֶר וְשָׂנִי בָנִים תִּקְהִינָה: (כט) כִּי אִם אִישׁ בְּעוֹנוֹ יָמוֹת כָּל
הָאָדָם הָאֶכֶל הַבֶּסֶר תִּקְהִינָה שְׁנִי: ס (ל) הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם ה' וְכִרְתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה
בְּרִית חֲדָשָׁה: